

Posamezna številka 1 Din, mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Cene inšeratom podogovoru

PONEDELJSKI

SLOVENE

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 2050 in 2996. — Rokopisi se ne vračajo

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6
Poštni ček. račun. Ljubljana 15.179.
Telefon št. 2549

Političen samomor Nemčije

Kaj meni svet o izstopu Nemčije iz Zveze narodov - Nemčija v sporu z vsem svetom - Italija cinca, pridružila se bo močnejšim

Pariz, 15. oktobra. AA. Ves svet komentira včerajšnje dogodke v Berlinu in v Zenevi, in povsod naglašajo usodni pomen nemškega koraka na svetovno politiko. Sklepi, do katerih prihajajo svetovni listi, so razkleti. Le v enem so si edini, in to prikrito priznavajo tudi nemški listi sami: da je včerajšnji korak nemške vlade sklenil krog osamljenosti okoli Nemčije.

Francozi: Položaj je razčiščen

Pariz, 15. okt. AA. Francozi listi prinašajo zelo obširne komentarje o berlinskih in ženevskih dogodkih ter ohranijo popolno hladnokrvnost. Listi naglašajo, da se je Hitler odločil do tega koraka iz dveh vidikov: 1. hotel se je odtegniti nadzorstvu in se svobodno oboroževati; 2. je pa hotel iz čisto notranjih razlogov spraviti na stranski tir razočaranje in utrujenost, ki sta se začela javljati v nemški javnosti.

Vsi listi so si edini, da je zdaj še prezgodaj govoriti o reakcijah s strani vlad, ter se omejujejo zgolj na to, da naštevajo razne možnosti. V »Journalu« je Saint Brice davi poudaril, da ima Francija s pravne strani vse prednosti in v svojih rokah, toda praktične možnosti so kolajne. Pisec priporoča previdnost, preden se kaj ukrene.

»Matine« pa poudarja kontradikcijo, da je vlada, ki se je zmerom proglašala za braniteljico delavskega, stopila v vojno z vsem svetom ne zaradi kakšnega gospodarskega ali socialnega vprašanja, temveč zgolj vojaškega, kakor bi človek pripisoval le najreakcionarnejšim vladam.

Vsi listi naglašajo, da je zdaj vsaj v toliko boljše, ker je položaj razčiščen.

Angleži: Tudi s silo proti Nemčiji

Pariz, 15. oktobra. AA. Iz Londona poročajo: Včerajšnji londonski listi poročajo obširno o sklepih nemške vlade in se izprašujejo, kakšno stališče naj zdaj zavzame izvet nasproti Nemčiji. »Sunday Times« priporoča, naj se razorožitevna kon-

venčija vseeno podpiše, ker bo še bolj podčrta osamljenost Nemčije, ter se zavzema za morebitne gospodarske in finančne sankcije. List zaključuje: Če se bo Nemčija še nadalje oboroževala, kar se zdi nekatere gotovo, bi bilo jalovo misliti, da bi bilo moči nazistično vlado drugače kakor s silo prisiliti, da se odreče svojemu programu.

Italijani: Skrajne rezerve

Rim, 15. okt. AA. Italijanski javnost se kaže nasproti včerajšnjemu nemškemu koraku zelo rezervirano. Tako piše »Popolo d'Italia«: Izstop Nemčije iz ZN ni dogodek, ki bi mu bilo treba pripisovati preveliko skrb zastran bodočega razvoja političnega položaja, in da bi se bilo zato treba bati kakšnih posledic. Izhod iz položaja je mogoč že zato, ker ni nikjer rečeno, da se celo najkrajše problemi ne bi mogli urediti izven ZN in razorožitvene konference. Kar se tiče razpusta nemškega državnega zbora, pa pravi list, da ne izprevidi, čemu je to dobro.

Drugi listi pišejo domala v istem duhu. »Messaggero« pa pristavlja: Na umu moramo imeti včerajšnja Hitlerjeva slovesna zagotovila glede mira.

Opoldne je izšel uradni komunik, ki izjavlja, da je treba proučiti položaj, kakršen je, in najti primerno pot do sporazuma. Hitler ni ne na tonu ne po vsebini sporazuma zaviral vse nevarnosti. Komunik zaključuje: V italijanskih uradnih krogih so si na jasnem, da razorožitvena konference po odhodu Nemčije ne more nadaljevati svojega dela in da jo je treba odločiti do tle, dokler ne nastopijo takšne razmere, ki bodo omogočile novo proučitev celotnega problema.

Poljaki: Pakt 4 uničen

Varšava, 15. okt. AA. Glasilo vlade »Kurjer Poranny« pravi: S tem, da je Nemčija udarila s pestjo po mizi, je zadel na smrt pakt štirih.

List dvomi, da bi francoski parlament v takih razmerah pakt ratificiral.

Zeneva, 15. okt. AA. »Journal des Nations« odgovarja nemškemu listom, ki izražajo upanje, da bi se mogli mednarodni razgovori nadaljevati v okviru pakta štirih, in pravi: Pakt štirih je imel nalogo igrati vlogo v okviru Zveze narodov. Zato je pakt štirih včeraj umrl.

Američani: Na strani nekdanjih zaveznikov. Nemške volitve »žalostna komedija«

New York, 15. okt. AA. V tukajšnjih krogih gledajo na nemški korak mnogo resneje kakor v Evropi in nekateri listi celo ne izključujejo možnosti oboroženega spopada. Najbolj se listi seveda izprašujejo, kakšno stališče bo zavzela ameriška vlada. »New York Times« in »New York Herald« soglasno ugotavljata, da je ameriška vlada odločena vse storiti, da reši razorožitveno konferenco. »New York Times« pa dodaja: Jasno je, da so USA danes trdno na strani svojih zaveznikov v svetovni vojni proti doždevni ali resnični nevarnosti oboroževanja Nemčije.

Drugi listi se zavzemajo za to, da naj USA ostanejo nevtralne, čeprav si niso edini, kakšno obliko naj ima ta nevtrálnost. V ameriških uradnih krogih izjavljajo, da imajo USA na izbero strokto nevtrálnost ali pa politiko negativne podpore, kakor jo je orisal Roosevelt, ko je dejal, da bi se USA za slučaj vojne odrekale pravici priznati nevtrálnost, da smejo vzdrževati zveze z vsemi vojujočimi se državami.

Kar se tiče novih nemških volitev, so v Ameriki prepričani, da ne bodo prav nič popravile položaja. »New York Herald Tribune« imenuje te volitve »žalostno komedijo«.

Izid občinskih volitev

Ljubljana 15. oktobra.

Okraj: Brežice

Pleterje: 18, 224, 215. Zupančič (JNS) 215 (18). Kapele: 18, 494, 243. Urek Franc (JNS) 313 (18). Urek Matija (Op.) 30 (0). Globoko: 18, 418, 315. Urek (JNS) 277 (18). Molan (Kom.) 38 (0). Sevnica: 18, 864, 557. Trupej (JNS) 460 (17), dr. Jesenko (Op.) 94 (1). Brežice mesto: 18, 281, 204. Dr. Drnovšek (JNS) 204 (18). Zakot: 18, 538, 386. Volčanšek (JNS) 317 (17). Šetina (Op.) 71 (1).

Okraj: Gornji Grad

Solčava: odb. 18, vol. upr. 224, odd. glasov 145. Osek (JNS) 145 (18). — Mozirje okolica: 18, 608, 419. Znidaršič (JNS) 169 (3). Stvarnik 250 (15). — Rečica ob Savinji: 18, 715, 498. Matek (JNS) 135 (16). Rakun (JNS) 363 (17). — Gornji Grad mesto: 18, 600, 387. Presečnik (JNS) 144 (2). Fale op. 243 (16). — Ljubno: 18, 821, 509. Kolenc (JNS) 213 (2). Sen komprom. 296 (16). — Gornji Grad mesto: 18, 192, 122. Mernal (JNS) (18). — Zadreta: 18, 576, 381. Levor (JNS) 151 (3). Šarkelj (JNS) 230 (15). — Šmartno ob Paki: 18, 502, 357. Bizjak (JNS) 107 (2). Stelblovnik op. 250 (16).

Mozirje trg: 18, 148, 119. JNS 119 (18). Luče: 18, 477, 269. Voler (JNS), Jamernik (JNS) 240 (18).

Okraj: Črnomelj

Črnomelj mesto: 18, 407, 365. Müller (JNS) 228 (16). Klemenc op. 137 (2). — Črnomelj okolica: 24, 765, 532. Grahek Anton (JNS) 259 (4). Grahek Ivan op. 273 (20). — Semič: 24, 755, 486. Kočevar (JNS) 220 (16). Vidmar (JNS) 72 (2). Malnerič op. 194 (6). — Stari trg: 18, 415, 374. Majerle (JNS) 158 (3). Šterk (JNS) 210 (15). Mavrin (JNS) 6 (0). — Vilenica: 24, 711, 544. Stegne (JNS) 277 (17). Ferjančič kompr. 74 (1).

Okraj: Kamnik

Kamnik-okolica: 18: 625, 494. Medved (JNS) 108 (1). Novak (Op.) 386 (17). Komenda: 24, 869, 663. Vode (JNS) 224 (2). Stercin (Op.) 439 (22). Dob: 18, 619, 506. Detela (JNS) 275 (15). Štarkov (Op.) 231 (3). Blagovica: 18, 373, 292. Igljič (JNS) 138 (3). Štrikec (Op.) 154 (15).

Kamnika Bistrica: 18, 657, 529. Pavelič (JNS) 148 (1). Urh (kompromisna) 381 (17). — Homec: 18, 484, 388. Kiovanelli (JNS) 192 (16). Repanšek (Op.) 144 (2). Nastran (Op.) 44 (0).

Trojane: odbornikov 18, volilnih upravičencev 837, oddanih glasov 204, Cukjati (JNS) 204 (18). — Megeš: odb. 18, vol. upr. 446, odd. glasov 352. Kosec (JNS) 125 (2). Sušteršič 227 (16). — Radomlje: odb. 18, vol. upr. 298, odd. glasov 248. Škrjanec (JNS) 64 (1). Pavlin opozicija 184 (17). Lukovica: odb. 24, vol. upr. 755. Oddanih glasov 629. Mav (JNS) 186 (2). Kersnik 443 (22). Trzin: odb. 18, vol. upr. 360, oddanih glasov 310. Colnar (JNS) 199 (16). Kopic kompromisna 111 (2).

Vodice: 18, 535, 406. Jenko (JNS) 223 (15). Kranje (Op.) 183 (3).

Tuhinji: 24, 730, 579. Jevce (JNS) 271 (4). Poljanšek (Op.) 308 (20).

Moravče: Odbornikov 24, volilnih upravičencev 917, oddanih glasov 861. Tome (JNS) 544 (21). Cerar (Op.) 317 (3). Kamnik (mesto): odbornikov 24, vol. upravičencev 793, oddanih glasov 697. Kratnar (JNS) 457 (24), dr. Vidic (Kom.) 222 (2). Ihan: odbornikov 18, vol. upravičencev 260, oddanih glasov 232. Ložar (JNS) 133 (15). Kokalj (Op.) 99 (3). — Motnik: odbornikov 18, vol. upr. 300, oddanih glasov 115. Novak (JNS) 115 (Učakar (zaradi formalne napake njegova lista zavrnjena od predsednika

komisije, ker je na kandidatni listi manjkala podpis sodnika).

Kočevje

Dolenja vas: Lista Kromar 314 glasov, 16 odbornikov, druga lista 181 glasov, 2 odbornika.

Okraj: Krško

Št. Janž: odb. 18, vol. upr. 710, oddanih glasov 562. Majcen (JNS) 386 (16). Jakšič (Op.) 176 (2). — Tržišče: odb. 18, vol. upr. 625, oddanih glasov 390. Tratar (JNS) 226 (16). Kobal (JNS) 164 (2).

Mukronog: 18, 527, 414. Dev (JNS) 227 (16). Štrupelj (Op.) 187 (2). Radeče: 24, 963, 671. Poljane (JNS) 352 (20). Rozman (Op.) 319 (4). Račna: 24, 778, 533. Šiška (JNS) 346 (21). Lekše (Kompr.) 187 (3).

Boštanj: 18, 613, 368. Dobovšek (JNS) 368 (18). Kostanjevica: 18, 686, 440. Rabuš (JNS) 168 (2). Likar op. 254 (16). — Krško mesto: 18, 482, 442. Pfeifer (JNS) 234 (15). Vodopivec op. 208 (3).

Okraj: Kranj

Smlednik-Trboje: 24, 912, 607. Bohine (JNS) 308 (20). Benger (Op.) 299 (4). Kover: 18, 470, 388. Golmajer (JNS) 185 (3). Košir (Op.) 214 (15). Senčur: 24, 800, 603. Šter (JNS) 334 (20). Umnik (Op.) 269 (4).

Izstopava Škofja Loka

Zmirec: 18, 579, 481. Dolinar (JNS) 250 (15). Mrak (Op.) 231 (3). Škofja Loka-mesto: 18, 512, (g) 872, (d) 1097, (g) 822 (SNP) 918 (12). Tržišče: odbornikov 24, vol. upravičencev 897, oddanih glasov 745. Globočnik (JNS) 378 (20). Majeršič (Op.) 365 (4). — Kranj (mesto): odbornikov 24, vol. upr. 982, oddanih glasov 845. Pirc (JNS) 479, dr. Šemrov (Op.) 366 (3).

Predvor: odb. 18, vol. upr. 889, oddanih glasov 604. Markič (JNS) 342 (15). Bizjak (Op.) 262 (3). — Sv. Ana: odb. 18, vol. upr. 160, oddanih glasov 133. Miglič (JNS) 72 (15). Ankele (JNS) 61 (3). — Jezersko: odbornikov 18, volilnih upravičencev 207, oddanih glasov 167. Virnik (JNS) 109 (16). Muri (Op.) 58 (2).

Kovor: Odbornikov 18, volilnih upravičencev 470. Golmajer (JNS) 185 (3). Košir (opozicija) 214 (15). Krže: odb. 18, vol. upr. 742, oddanih glasov 570. Kuhar (JNS) 386 (16). Blajbes (opozicija) 184 (2).

Konjice (trg): odbornikov 18, vol. upr. 374, oddanih glasov 309. Jereb (JNS) 212 (16). Šumer (Kom.) 97 (2).

Okraj: Litija

Litija (trg): 24, 859, 670. Lajovic (JNS) 392 (21). Lebinger (Op.) 278 (3). Kresnice: 18, 426, 372. Kob (JNS) 101 (3). Ustar (JNS) 129 (3). Kokalj (Komp.) 145 (12). Krka: 18, 454, 345. Jeraj (JNS) 170 (3). Podraž (JNS) 175 (15). Stična: 18, 604, 484. Štopar (JNS) 256 (15). Mestnik (K.) 228 (3). Vače: 18, 546, 419. Korj (JNS) 270 (15). Mrva (Op.) 228 (3). — Zagorje: 36, 2265, 1671. Drnovšek (JNS) 750 (24). Prosenec (Op.) 620 (8). Čobal (Soc.) 301 (4).

Okraj: Ljubljana-okolica

Rudnik: 18, 364, 284. Jeršin (JNS) 170 (15). Štrubelj (Op.) 114 (3). Zeljalec: 18, 456, 360. Dolenc (JNS) 181 (15). Glavan (JNS) 179 (8). Šmarje: 18, 597, 453. Škerjanc Josip (JNS) 231 (15). Škerjanc Ant. (Op.) 222 (3). Vie: 30, 1806, 1117. Petrovič (JNS) 716 (27). Pavlič (Kom.) 100 (0). Gale (Op.) 301 (3).

Ig: odb. 18, vol. upr. 433, oddanih glasov 361. Hitej (JNS) 203 (15). Toni (Op.) 158 (3).

Dobrava: odb. 18, vol. upr. 620, oddanih glasov 414. Knez (JNS) 137 (2). Černe (Op.) 277 (16). — D. M. v Polju: odb. 30, vol. upr. 1401, oddanih glasov 1070. Jamšek (JNS) 545 (26). Gartoža (Kom.) 257 (2). Grum (Op.) 270 (2 odbornika).

Preserje: 18, 584, 504. Košir (JNS) 253 (15). Debevc (JNS) 251 (3). Polhov Gradec: 18, 683, 503. Leben (JNS) 143 (1). Robec (Op.) 360 (17). Medvode: 18, 707, 455. Sušteršič (JNS) 455 (18).

Okraj: Maribor levi breg

Korena: 24, 798, 356. Kajnik (JNS) 356 (24). — Sveti Križ: 18, 225, 169. Hlede (JNS) 169 (18). — Kamnica: 18, 728, 287. Korenčič 287 (18).

Okraj: Črnomelj

Adlešiči: 18, 470, 381. Ptek, JNS 201 (15). Štrucelj 180 (3).

Radovljica

Gorje: 24, 938, 709. Dežman (JNS) 334 (4). Jan (Op.) 375 (20).

Maribor levi breg

Sent Ilj v Slov. gor.: 24, 1053, 507, lista JNS 507 (24).

Šentlari v Slov. Gor.: 18, 380, 314, JNS 314 (18).

Kranjska gora: 18, 498, 337, Lavtižar (JNS) 263 (17). Florjančič kompr. 74 (1).

Okraj: Slovenj Gradec

Šoštanj: 18, 468, 309. Dr. Majer (JNS) 309 (18). Šoštanj, okolica: 18, 590, 367. Perovec (JNS) 205 (15). Košar (Op.) 169 (3).

Šmartno: 24, 883, 501. Pecela (JNS) 242 (4). Hribnik 259 (20).

Topolšica: 18, 618, 384. Slednik (JNS) 221 (16). Škrabe (Op.) 163 (2).

Misljinje: 24, 819, 508. Rozman (JNS) 220 (3). Planinšek (Op.) 288 (2).

Velenje: 36, 2172, 1424. Blatnik (JNS) 469 (4). Sempal 804 (31). Volenak (soc.) 151 (1).

Slovenj Gradec, okolica: 18, 600, 387. Presečnik (JNS) 144 (3). Fele (Op.) 243 (15), popravljen.

Ljubno: 18, 821, 509. Kolenc (JNS) 213 (3). Sen (kompromisna) 296 (15), popravljen.

Okraj: Šmarje pri Jelšah

Št. Peter pod Slovenskimi gorami: Odbornikov 18, volilnih upravičencev 838, oddanih glasov 591. Planinec (JNS) 342 (16 odb.). Zorinec 249 (2) — ni podal izjave lojalnosti. Rogaška Slatina okolica: Odbornikov 305, volilnih upravičencev 1304, oddanih glasov 805. Verkh (JNS): 440 (25). Plemenitaš (Op.) 365 (5).

Pilštanj: odbornikov 18, vol. upravičencev 665, oddanih glasov 165. Tacer (JNS) 165 (18). Rogaška Slatina: 18, 141, 119. Šentjurs (JNS) 119 (18). Pristava: 24, 901, 530. Zupan (JNS) 530 (24).

Okraj: Škofja Loka

Selca: 18, 737, 553. Benedik (JNS) 299 (15). Šmid, op. 254 (3). — Poljane: 18, 745, 557. Čadež (JNS) 228 (2). Debeljak op. 329 (16). — Trata: 18, 628, 460. Jelovec (JNS) 241 (15). Uršič op. 219 (3).

Sorica: 18, 435, 306. Grohar, 162 (15). Pintar op. 144 (3). — Železniki: 18, 563, 422. Globočnik (JNS) 144 (2). Žumer op. 278 (16).

Okraj: Šmarje pri Jelšah

Kozje: 18, 588, 446. Plohar (JNS) 235 (15). Planinšek op. 211 (3). — Šmarje pri Jelšah: 30, 1596, 991. Skale (JNS) 403 (5). Turk op. 588 (25).

Oselnica: 18, 532, 461. Jezeršek (JNS) 246 (15). Kohal (Op.) 215 (3).

Stara Loka: 24, 1102, 954. Hafner (JNS) 573 (21). Hartman (Op.) 381 (3).

Jeruzalem, 14. okt. c. Danes so Arabci privedli velike demonstracije, katerih se je udeležilo okoli 10.000 ljudi.

Mi ne odnehamo

Fašistični tisk uprizarja zadnje čase ostro gonjo proti »Ponedeljskemu Slovincu« radi njegovega poročanja o življenju 600.000 Jugoslovancev pod Italijo. Povod za najnovejšo napado italijanskega tiska je dala naše poročilo o prepovedi slovenskega pridigovanja v Beneški Sloveniji in o pritisku na slovensko duhovščino, ki ga izjavljata upravitelj goriške nadškolijske msgr. Sirotti in videmski nadškof Nogar, da mora uvesti v cerkev italijanski jezik. Zunanje politične nagibe te gonje smo razložili že v nedeljski številki »Slovenca«. Danes bomo bolj konkretni. Vso silo svoje polemike je fašistični tisk obesil na številko 70, čed, da nikakor ni res, da bi bila g. Sirotti in msgr. Nogar poklicala k sebi 70 slovenskih duhovnikov in jih silila, naj prične pridigovati italijanski. Pri tem seveda fašistični tisk pušča ob strani bistvo vsega verskega problema v Julijski Krajini in seveda tudi vprašanje, ali je res, da sta omenjena cerkvena dostojanstvenika silila naše duhovnike, naj opuste svoj jezik v cerkvi, ali ne.

Za nas je povsem postranskega pomena, ali je bilo točno 70 ali več slovenskih duhovnikov postavljenih pred izbero, ali naj odpovedo pokorščinu svojemu predstojniku ali naj branijo dušni blagor svojih vernikov. Prav tako je postranskega pomena forma, v kateri se ta pritisk vrši. To so vse nebitne okolščine. Bitveno za nas je le vprašanje, ali je res, da goriški upravitelj Sirotti in videmski nadškof Nogar silita slovensko duhovščino, da uvede v cerkev italijansko in prične poučevati verouk v šoli v italijanskem jeziku ter opusti slovenski verouk v cerkvi, ali ne? Na to vprašanje naj odgovori fašistični tisk! To vprašanje naj si zastavi odbor Katoliške akcije v Gorici, ki graja našo »krivico in nepravilno gonjo« ter hvali goriškega upravitelja in videmskega nadškofa »zavoljo njihovega dela za pomirjenje in duhovno prerobenje vernikov«. Z zanikanjem ene ali druge podrobnosti, ene ali druge okolnosti, ki je pri krivici, ki se godi, povsem stranskega pomena, se pač ne moremo zadovoljiti.

Fašistična polemika proti nam, pa naj se prikaže v stoipih tržaškega »Piccola«, znanega glasila tržaške velefinance, ki hvali gospoda Sirotti, čed, da uživa popolno zaupanje vseh katoličanov, ali pa v goriškem »Idea del Popolo«, ki je v rokah prizadete upravitelja školije, prav nič ne izpremeni na teh-le dejstvih:

1. V Beneški Sloveniji so politična oblastva prepovedala slovensko pridigovanje.

2. Katekizem, spisan v rezijanskem narečju, plenijo orožniki po kmečkih hišah; oblastva so prisilila duhovnike, da so pozvali v cerkvi vernike, naj prinesejo katekizme v župnišče, kjer so jih orožniki zaplenili.

3. Duhovščina v Beneški Sloveniji je pod trajnim policijskim nadzorstvom.

4. Po vsej Julijski Krajini je slovenski, oziroma hrvaški verouk v šoli prepovedan; duhovniki učijo otroke verstvo samo v cerkvi in ne smejo pri tem uporabljati nikakih učnih pripomočkov, kakor n. pr. šolsko tablo ali karkoli, kar bi spominjalo na šolo.

5. Duhovnikom je prepovedano imeti kakršnekoli zveze z otroki izven cerkve. (Nedavno so politična oblastva zahtevala premostitev duhovnika — in cerkvena jo je morala tudi izvršiti — samo radi tega, ker je peljal »Marijin vrtec« na izprehod v bližnjo podružnico.)

6. Glavni državni pravdnik v Trstu, ki v smislu koncordata lahko vloži proti umiščenju vsakega župnika svoj veto, ni po sklepu koncordata v letu 1929 do danes priznal skoro nobenega slovenskega župnika. Dolga vrsta jugoslovanskih duhovnikov je radi tega že več let brez plače.

7. Jugoslovanski duhovniki se postavljajo pod politično nadzorstvo italijanskih duhovnikov, ki prihajajo na lare z državno podporo kot kuratji »Bailles« ali veroučitelji.

8. Od konca leta 1930 se ne sme tiskati v Julijski Krajini niti najmanjši verski

NEDELJSKI SPORT

Kolesarske dirke Ž. S. K. Hermesa

Ljubljana, 15. oktobra.

Z današnjo prireditvijo je ŽSK Hermes zaključil letošnje dirkalno sezono. Letošnja kolesarska sezona je bila precej bogata, saj se je samo na Hermesovem igrišču vozilo več lepo uspešnih dirk. Današnja pa je prekašala vse dosedanje, tako glede kvantitete kakor kvalitete. Saj so bili na startu najboljši, kar jih premore naš sport. Omenimo samo naše prvake Kačiča, Grabca i. dr., ki so na taki višini, da je naš kolesarski sport lahko ponosen nanje. Tudi z udeležbo občinstva smo lahko zadovoljni. Ako pomislimo, da se je prav istočasno vršila nogometna tekma na Iliriji v prid poplavljenecem, ki je pobrala precej gledalcev, se lahko trdi, da je bila udeležba zadovoljiva. Lahko bi bila še boljša, toda upoštevati je treba dejstvo, da se je naš kolesarski sport šele počivil. Zato se ni zanj tistega razumevanja med občinstvom, ki ga zasluži ta lepa in obče koristna sportna panoga.

Današnje dirke so bile medklubne ter so obsegale devet zelo zanimivih in mestoma zelo napetih točk. Borbe so bile zelo ostre ter sprito tako hude konkurence ni bilo mogoče vnaprejšje prognozirati. Vedelo se je pač za vse favorite, vendar igra pri takih dirkah trenutna indisponibilnost tako veliko vlogo, da je izid vedno negotov. In baš to se je pokazalo zopet pri današnji dirki. Dirka je radi odstopa primorskih dirkačev precej izgubila na svoji napetosti.

Doseženi pa so bili naslednji rezultati:

1. Glavna dirka: Najprej so startale vsake zase tri skupine po štiri dirkači. Vsaka skupina je vozila tri kroge, pri čemer je zadnji dirkač odpadel. Nato so vozili vsi drugoplasiranci zopet tri kroge, kjer sta se plasirala prvi in drugi, a zadnji je odpadel. Prav tako so vozili vsi tretji plasirani, od katerih se je plasiral prvi, drugi in tretji pa sta odpadla. Vsi plasiranci začetnih treh krogov so vozili tudi tri kroge, nakar so vozili tri kroge še ostali trije. Oba prva obeh skupin sta se v končnih treh krogih borila za prvo in drugo mesto, oba druga za tretje in četrto, oba tretja za peto in šesto. V glavni dirki so se plasirali tako-le:

1. Trobec, Sava 5; 2. Močnik, Sava 4; 3. Kačič, Hermes 3; 4. Kosič, Hermes 2; 5. Zanoškar, Hermes 1.

2. Dirka kolesarjev, ki na dirkališču še niso dobili prvih nagrad (5 krogov):

1. Lavrih, Zaria 3; 2. Vrhovnik, Primorje; 3. Ranftl, Maribor - Maraton.

3. Izločevalna dirka: Pri vsakem prevozu cilja je odpadel zadnji dirkač, kar se je ponavljalo vse

dotlej, da so ostali v dirki le še štiri dirkači, ki so se, prevozišči »mrtvi« krog, borili za končno kvalifikacijo.

1. Rozman, Maraton - Maribor; 2. Močnik, Sava; 3. Štirn, Vrhnik.

4. Dirka kolesark (dekleta) 3 krogi:

1. Zanoškar Marta, 2. Wiederwohl Ema.

5. Dirka združena s peš-tekmo (4 krogi):

Prva kroga so tekli konkurentje peš (kolesa so pustili ležati na startu), ostala dva kroga pa so prevozili na kolesih.

1. Lavrih, Zaria; 2. Oblak, Vrhnik; 3. Ranftl, Maribor - Maraton; 4. Kitič, Hermes.

6. »Handicap« dirka (10 krogov). V tej dirki prijavljene dirkače je razpostavilo vodstvo dirk po sposobnosti in sicer tako, da je imel na šibkejši nekako tri četrte kroga v dobro (naprej) pred najboljšim:

1. Močnik, Sava 6:57/10; 2. Rozman, Maraton; 3. Trobec, Sava; 4. Kalan, Hermes; 5. Štirn, Vrhnik.

7. Dirka pomožnih motorjev (15 krogov) je odpadla.

8. Dirka z motornim vodstvom do 250 ccm (20 krogov):

1. Kešič, motorist Štepančič, Hermes 11 minut 51/2 sekunde — 46 kilometrov 800 m; 2. Kačič, motorist Šostarko, Hermes; 3. Močnik, motorist Grum, Sava; 4. Zanoškar, motorist Černe, Hermes.

Kačič je bil že 400 m naprej, a ga je Kešič prehitel, ker mu je začela guma izpuščati in to v zadnjem krogu.

9. Tolažilna dirka (5 krogov). Startali so dirkači, ki v prejšnjih tečajih niso zasedli nobenega klasifikacijskega mesta.

1. Hemberger, Zaria; 2. Vidmar, Ilirija; 3. Klopčič, Ilirija; 4. Ranftl, Maribor.

Prehodni pokal g. župana preide v prehodno last klubu Savi v Ljubljani, ki je dosegel v dveh dirkah 24 točk, torej največ.

2. mesto ima Maraton (Maribor) s 17 točkami.

4. mesto ima Zaria (Zg. Kašelj) s 15 točkami.

5. mesto ima Vrhnik s 8 točkami.

6. mesto ima Ilirija s 7 točkami.

Primorje, ki je odstopilo, je na zadnjem mestu z 4 točkami.

Dirke so, razen gmešne, izpadle v redu, pri glavni pa je nastala zmešnjava radi pasivnega zadržanja dirkačev Primorja, kar je treba grajati. V bodoče morajo taki klubski nastopi v interesu napredka kolesarskega sporta nastopiti.

tarici, ki je zelo sigurno lovila. Hafnerjeva v obrambi je zadovoljila, dočim je halfinija mestoma premalo podpirala napad. V napadalnem triu je bila najboljša Nika, ki je bila sploh najboljša moč na polju.

Igro je otvorila Ilirija, ki je začela takoj napadati in je obdržala svojo premoč skozi celo igro. Gole za belo-zelene sta zabili v prvem polčasu Papež Nada in Janežičeva.

V drugem polčasu je pričela Atena z začetnim udarcem, toda Nika postavi takoj 3:0 za svoje barve, Nada Papeževa pa zviša nato na 4:0 za Ilirijo. Nada in Nika sta vsaka še enkrat potresli mrežo svojih nasprotnic. Čast i gol za Ateno je zabila Elza Mitičeva.

Občinstva je bilo še nekaj, vendar še dosti manjka do one udležbe, ki smo jo svoječasno videli na hazenskih tekmah. Treba bo podvzeti veliko propašanje za to lepo sportno panogo, da si zopet pridobi ono mesto, ki ga zasluži.

Tekmo je sodil g. Zitnik.

Ilirija (novinke) : Korotan (Kranj) 2:2

V predtekmi so igrali ilirijanske novinke s Korotanovo družino iz Kranja neodločeno. Ilirijanski tim so tvorile igralke: Zajec — Pribošek — Vidic, Perdan — Keržan, Hudales, Jurman, za Korotan so pa igrali: Franko M. — Štirn — Franko P., Florjančič S. — Florjančič A., Kurder, Štirn.

Tekmo je sodil g. Jurman.

Grafika : Mars 1:1 (1:1)

Danes dopoldne se je odigrala na igrišču Hermesa v Siskij prvenstvena tekma med Grafiko in Marsom, ki je končala neodločeno 1:1, polčas 1:1. Grafika, ki je nastopila s par rezervami, je igrala zelo slabo. Nasprotno pa je bilo pri Marsu, ki je igral z voljo in borbenostjo. Gol za Mars je padel iz 11-metrovke. Sodil je dobro g. Ramovš.

Jadran : Korotan 2:1 (1:1)

V hudi borbi je Jadran porazil Korotana, dasi bi po poteku igre bolj odgovarjal neodločen rezultat. Igra je bila ves čas napeta, borbeno, od strani Jadrana tupa'am tudi surova. Sicer pa brez posebnih kombinacij.

Sodnik g. Jordan v drugem polčasu ni zadovoljil.

Stanje prvenstvene tabele

Bsk 17 11 3 3 59:20 25 9

Hajduk 17 10 2 5 33:16 22 12

Bask 19 10 2 7 40:35 22 16

Gradjanski 18 9 1 8 26:29 19 17

Concordia 15 7 3 5 32:24 17 13

Jugoslavija 13 8 1 4 25:19 17 9

Primorje 16 6 3 7 36:38 15 17

Slavija, Sarajevo 17 6 2 9 32:41 14 20

Hask 13 5 1 7 22:16 11 15

Vojvodina 17 3 4 10 20:46 10 24

Slavija, Osijek 18 3 2 13 20:52 8 23

Maribor : Cel e

ISSK Maribor : Atletik SK Celje 6: 3(2:2)

Na igrišču ISSK Maribor se je odigrala danes popoldne revanšna prijateljska tekma med celjsko Atletiko in ISSK Mariborom. Maribor je od početka vzel stvar resno v roke in se trudil, kolikor se je dalo, da se čimprej prvine naprej. Celjani so mu le od začetka nudili primeren odpor, pozneje pa so belo-črni vidno prevladovali na igrišču. Imeli so brez števila lepih in dobrih šans, ki so ostale po večini neizkoriščene, med tem ko so na drugi strani prišli iz prave nepriznane pozicije do uspeha. Kljub nepriznani uspehu pa se ne da govoriti o kakih posebnih igri Mariborčanov. V tem pogledu so bili precej vstric s Celjani, o katerih se pač ne more prav Maribor, kako so mogli pred 14 dnevi zmagati nad Mariborom s 6:2. Atletiki so imeli najboljše moči v ožji obrambi. Vsi

drugi so igrali povprečno, odlikovali pa so se le z brezprimerno požrtvovalnostjo. Igra sama je bila v prvem času lair, v drugem polčasu pa je bila skrajno ostra. Sodnik Kopic bi bil moral take pogreške v kati zatreči.

Kot predtekma se je odigrala prvenstvena tekma rezerv ISSK Maribor in SSK Svoboda. Zmagala je Svoboda v razmerju 1:0 (0:0). Sodnik je bil g. Nemeč.

Zagreb, 15. okt. c. Concordia — Jugoslavija

2:2. Gradjanski — Slavija, Sarajevo 1:0. BSK — Hajduk 1:1. Vojvodina — Slavija, Osijek 1:0.

Belgrad, 15. okt. m. Jugoslavija:Concordia 2:2 (0:0).

Split: Hajduk:BSK 1:1 (0:0).

Novi Sad: Vojvodina:Slavija (Osijek) 1:0 (0:0).

Varšava, 15. okt. c. Reprezentanci tekma med Českoslovaško in Poljsko je končala z rezultatom 2:1.

Dunaj, 15. okt. c. VAS — Austria 5:3. Rapid — Sportklub 2:1. Floridsdorf — Hakoah 3:2. Admira — Libertas 3:0. Donau — Wacker 3:0.

Budimpešta, 3. okt. c. Kispest — Hungaria 2:1. Bocskai — Sedus 2:0.

Belfast, 3. okt. c. Reprezentanci tekma Anglija — Irska je končala z zmago Anglije 3:0.

Posrečen nastop

družine „Istre“

Gledališka družina „Istre“, ki jo vodi g. J. Kočuta, bivši režiser slovenskega gledališča v Gorici, ki je dosedaj gostovala z velikim uspehom v Mariboru, Celju, Ptuj in drugod, je snoči nastopila v Ljubljani v Delavski zbornici. Tudi tu je doživela lep sprejem pri zelo številnem občinstvu, ki je toplo aplaudiralo dobro izvajanju in zanimivemu programu. Gledališka družina ima v načrtu, da priredi nekaj predstav tudi v Českoslovaški, kjer ji želimo kar največ uspeha.

Roanne, 15. oktobra. AA. Havas poroča: Danes so bivši vojniki te pokrajine poslavili zmago leta 1918 in njen uvod, predor solunske fronte. Ta proslava je tem pomembnejša, ker ji je predsedoval jugoslovanski poslanik v Parizu dr. Spalajković. Manifestacija je vobče kazala značaj proslavljanja francosko-jugoslovanskega prijateljstva.

Poslanik dr. Spalajković se je pripeljal v Roanne ob 10 dopoldne. Na postaji so ga sprejeli prefekt departmana Nižje Seine, senatorji in poslanci te pokrajine ter mnoge ugledne vojaške in civilne osebnosti, prijatelji jugoslovanskega naroda in zastopniki raznih patriotskih društev. Nato se

je formalno slovesno sprejeli. Pred občinskimi domom je jugoslovanskega poslanika sprejel in prisrčno pozdravil predsednik roanske občine, poslanec Metayer, obdan od mestnih svetovalcev in drugih osebno.

Ob 12 je bilo slovesno zborovanje v občinskem domu, kjer se je obenem konstituirala tudi roanska sekcija Društva prijateljev Jugoslavije. Drevi ob 19.30 bo velik banket, ki mu bo soat prisostvoval jugoslovanski poslanik dr. Spalajković. Meščanstvo je na ulicah prirejal poslaniku dr. Spalajkoviću prisrčne aklamacije.

Za francosko-jugoslovansko

vzajemnost

Roanne, 15. oktobra. AA. Havas poroča: Danes so bivši vojniki te pokrajine poslavili zmago leta 1918 in njen uvod, predor solunske fronte. Ta proslava je tem pomembnejša, ker ji je predsedoval jugoslovanski poslanik v Parizu dr. Spalajković. Manifestacija je vobče kazala značaj proslavljanja francosko-jugoslovanskega prijateljstva.

Poslanik dr. Spalajković se je pripeljal v Roanne ob 10 dopoldne. Na postaji so ga sprejeli prefekt departmana Nižje Seine, senatorji in poslanci te pokrajine ter mnoge ugledne vojaške in civilne osebnosti, prijatelji jugoslovanskega naroda in zastopniki raznih patriotskih društev. Nato se

je formalno slovesno sprejeli. Pred občinskimi domom je jugoslovanskega poslanika sprejel in prisrčno pozdravil predsednik roanske občine, poslanec Metayer, obdan od mestnih svetovalcev in drugih osebno.

Ob 12 je bilo slovesno zborovanje v občinskem domu, kjer se je obenem konstituirala tudi roanska sekcija Društva prijateljev Jugoslavije. Drevi ob 19.30 bo velik banket, ki mu bo soat prisostvoval jugoslovanski poslanik dr. Spalajković. Meščanstvo je na ulicah prirejal poslaniku dr. Spalajkoviću prisrčne aklamacije.

Kongres vinogradnikov

in sadijarjev

Belgrad, 15. okt. m. Danes se je začel v Belgradu kongres vinogradnikov in sadijarjev iz vse države. Na kongresu so razmislili o težkem stanju, ki tare naš vinogradništvo in sadijarski stan. Na kongresu je bilo prečitanih več strokovnih referatov, tako o stanju izvoza naših vin, ki je skoraj popolnoma izostal, ter o teoriji in praksi v vinogradništvu. Kongres je sprejel resolucijo, ki bo predložena vsem merodajnim krogom. V resoluciji je med drugim poudarjena zahteva, da se ne spreminjajo sedanji zakonski načrt o trošarinah in naj se ne sprejme zakonski projekt, ki ga je izdelal senator dr. Šilović. Kongres naproša nadalje merodajne činitele, naj se v vsaki banovini katastrofalno vinogradniška polja. Ker je v naši državi zelo razvito pridelovanje vina na drobno, ki onemogoča tipiziranje vin, snaila kongres za nujno potrebno, naj se to odpravi in naj se proizvodnja vina uredi na zadržišniški podlagi. V ta namen naj se nakažejo davekosebne in materialne podpore za obstoječim združenjem in onim, ki se še bodo ustanovile. Poskrbi naj se tudi za brezobrestno posojilo.

Kongres naproša kraljevsko vlado, naj pri sklepanju trgovinskih pogodb z inozemskimi državami vedno pozove na komisijo inozemskih strokovnjakov. Radi lažjega izvoza vin se naproša kraljevska vlada, da dovoli kreditiranje carin ob uvozu praznih lesenih sodov. Kongres naproša dalje vse merodajne činitele, naj se protialkoholni pokret spravi v prave meje, da bo skušal odpraviti le žemerno uživanje alkohola, ne pa sploh pitja, ker bi se tako s socialnim delom na eni strani vrtilo nesocialno delo, ki zadeva v živo poljudni milijon vinogradniške prebivalstva naše kraljevine. Da bi se kreditna sposobnost kmetske dvignila, naj se omogoči individualna konverzija kmetskih dolgov po Privilegirani agrarni banki.

Današnji koncert

Opozarjamo, da bo drevi ob 20 v Unionski dvorani simfonični koncert opernega orkestra s sodelovanjem znamenitega ruskega pianista Aleksandra Čerepnina. Pianist Aleksander Čerepnin, rojen v Rusiji, živi od leta 1921 dalje v emigraciji v Parizu, odkoder potuje stalno po koncertnih turnejah vse Evrope in Amerike. Da nastopi na nocojšnjem koncertu, je povod to, da bo v četrtek premijera njegove dramske opere Ol-Ol v naši operi. G. Čerepnin bo igral drevi svoj klavirski koncert v a-molu s spremljevanjem orkestra, dalje več klavirskih skladb in tri transkripcije na veliko-ruske narodne pesmi, med njimi tudi na znano pesem Volga. Pomnoženi operni orkester pa bo izvajal Osterčev Klasično overture, Bravničarjevo Slovensko plesno grotesko in Leskovčev Veliko etudo za orkester. Vse koncertne točke je nastudiral ravnatelj Mirko Polič, ki dirigira I. simfonični koncert-letošnje operne sezone. Po sestavi sporeda, odličnem solistu in umetniškem izvajanju, zasluži I. simfonični koncert našega opernega orkestra naše polno zanimanje. Od udeležbe s strani p. n. občinstva je odvisno, ako se bodo ti koncerti tekom sezone nadaljevali. Zato ponovno vabimo na koncert. Predprijavi vstopnice je v Matični knjigarni danes čez dan in zvečer od pol 20 naprej pred dvorano v Unionu. Cene običajne koncertne.

Brat rektorja ljubli.

univerzitetni umel

Križevci pri Ljutomeru, 15. okt. Tukaj je danes okoli 19 nenadoma umrl zadet od močanske kapi gospod Anton Slavčič, posestnik v Bučevcih, brat g. rektorja ljubljanske univerze prelata dr. Matije Slavčiča, ko se je nahajal na obisku pri svojem svaku Jožefu Stručlju, logarju, bratu v sredo. Rajnemu naj sveti večna počit. G. bratu in drugim svojim našo iskreno sožalje.

Maribor : Cel e

ISSK Maribor : Atletik SK Celje 6: 3(2:2)

Na igrišču ISSK Maribor se je odigrala danes popoldne revanšna prijateljska tekma med celjsko Atletiko in ISSK Mariborom. Maribor je od početka vzel stvar resno v roke in se trudil, kolikor se je dalo, da se čimprej prvine naprej. Celjani so mu le od začetka nudili primeren odpor, pozneje pa so belo-črni vidno prevladovali na igrišču. Imeli so brez števila lepih in dobrih šans, ki so ostale po večini neizkoriščene, med tem ko so na drugi strani prišli iz prave nepriznane pozicije do uspeha. Kljub nepriznani uspehu pa se ne da govoriti o kakih posebnih igri Mariborčanov. V tem pogledu so bili precej vstric s Celjani, o katerih se pač ne more prav Maribor, kako so mogli pred 14 dnevi zmagati nad Mariborom s 6:2. Atletiki so imeli najboljše moči v ožji obrambi. Vsi

Ilirija jesenski prvak

v hazeni

Ilirija : Atena 6:1 (2:0)

Ljubljana, 15. oktobra.

Danes dopoldne sta se nam predstavili hazenski družini Ilirije in Atene v naslednjih postavah:

Ilirija: Ivica — Hafner — Oman, Darinka — Janežič, Nika, Nada.

Atena: Petrič — Brodar (Bernik) — Šifrer, Nana — Mirtič, Smuc Špela.

Igrali sta tekmo za prvenstvo podzveze v jesenski sezoni. Zmagala je zasluženo Ilirija, ki je bila stalno v premoči. Atena je igrala vseskozi požrtvovalno, le malo jo je smolo, da je izgubila že takoj v začetku eno svojih igralk, ki je morala vsled blesure na nogi zapustiti igrišče. Ves čas je igrala torej samo s šestimi igralkami in mora se reči, da je igrala tako požrtvovalno, da bi jim privoščili boljši uspeh. Vsekakor pa je glede na omenjeno dejstvo že ta rezultat prav gotovo časten zanje.

Vratarica ni bila sigurna v lovljenju žog. Največjo preglavico so ji delali nizki strelji, ki so običajno obličali v mreži. Bernikova v obrambi je bila sfižnaja; tu je njeno mesto. Halfinija je imela precej posla, ker je imel napad samo dve moči. Zelo dobra je bila v napadu Elza Mitičeva, toda ni se mogla v drugi polovici skoraj ganiti, ker je bila tako močno zastražena.

Belo-zelene so imele najboljšo oporo v vr-

tarici, ki je zelo sigurno lovila. Hafnerjeva v obrambi je zadovoljila, dočim je halfinija mestoma premalo podpirala napad. V napadalnem triu je bila najboljša Nika, ki je bila sploh najboljša moč na polju.

Igro je otvorila Ilirija, ki je začela takoj napadati in je obdržala svojo premoč skozi celo igro. Gole za belo-zelene sta zabili v prvem polčasu Papež Nada in Janežičeva.

V drugem polčasu je pričela Atena z začetnim udarcem, toda Nika postavi takoj 3:0 za svoje barve, Nada Papeževa pa zviša nato na 4:0 za Ilirijo. Nada in Nika sta vsaka še enkrat potresli mrežo svojih nasprotnic. Čast i gol za Ateno je zabila Elza Mitičeva.

Občinstva je bilo še nekaj, vendar še dosti manjka do one udležbe, ki smo jo svoječasno videli na hazenskih tekmah. Treba bo podvzeti veliko propašanje za to lepo sportno panogo, da si zopet pridobi ono mesto, ki ga zasluži.

Tekmo je sodil g. Zitnik.

Ilirija (novinke) : Korotan (Kranj) 2:2

V predtekmi so igrali ilirijanske novinke s Korotanovo družino iz Kranja neodločeno. Ilirijanski tim so tvorile igralke: Zajec — Pribošek — Vidic, Perdan — Keržan, Hudales, Jurman, za Korotan so pa igrali: Franko M. — Štirn — Franko P., Florjančič S. — Florjančič A., Kurder, Štirn.

Tekmo je sodil g. Jurman.

Grafika : Mars 1:1 (1:1)

Danes dopoldne se je odigrala na igrišču Hermesa v Siskij prvenstvena tekma med Grafiko in Marsom, ki je končala neodločeno 1:1, polčas 1:1. Grafika, ki je nastopila s par rezervami, je igrala zelo slabo. Nasprotno pa je bilo pri Marsu, ki je igral z voljo in borbenostjo. Gol za Mars je padel iz 11-metrovke. Sodil je dobro g. Ramovš.

Jadran : Korotan 2:1 (1:1)

V hudi borbi je Jadran porazil Korotana, dasi bi po poteku igre bolj odgovarjal neodločen rezultat. Igra je bila ves čas napeta, borbeno, od strani Jadrana tupa'am tudi surova. Sicer pa brez posebnih kombinacij.

Sodnik g. Jordan v drugem polčasu ni zadovoljil.

Stanje prvenstvene tabele

Bsk 17 11 3 3 59:20 25 9

Hajduk 17 10 2 5 33:16 22 12

Bask 19 10 2 7 40:35 22 16

Gradjanski 18 9 1 8 26:29 19 17

Concordia 15 7 3 5 32:24 17 13

Jugoslavija 13 8 1 4 25:19 17 9

Primorje 16 6 3 7 36:38 15 17

Slavija, Sarajevo 17 6 2 9 32:41 14 20

Hask 13 5 1 7 22:16 11 15

Vojvodina 17 3 4 10 20:46 10 24

Slavija, Osijek 18 3 2 13 20:52 8 23

Maribor : Cel e

ISSK Maribor : Atletik SK Celje 6: 3(2:2)

Na igrišču ISSK Maribor se je odigrala danes popoldne revanšna prijateljska tekma med celjsko Atletiko in ISSK Mariborom. Maribor je od početka vzel stvar resno v roke in se trudil, kolikor se je dalo, da se čimprej prvine naprej. Celjani so mu le od začetka nudili primeren odpor, pozneje pa so belo-črni vidno prevladovali na igrišču. Imeli so brez števila lepih in dobrih šans, ki so ostale po večini neizkoriščene, med tem ko so na drugi strani prišli iz prave nepriznane pozicije do uspeha. Kljub nepriznani uspehu pa se ne da govoriti o kakih posebnih igri Mariborčanov. V tem pogledu so bili precej vstric s Cel

Italijanski duhovniki v slovanskih farah

Otroci se morajo tudi spovedovati v ital. jeziku

V Istri so bili nastavljeni v mnogih hrvaških župnijah italijanski duhovniki. Ti so uvedli italijanski jezik v pridigovanju. Ne brigajo se za hude posledice v verskem pogledu.

Župnija Pičan šteje 2691 prebivalcev. Od teh je v mestu kakih 300, ki se izdajajo za Italijane, vsi drugi so hrvaške narodnosti. In vendar stili župnik Peter Rensi (Tirolec po rojstvu) hrvaške otroke, da se morajo spovedovati v italijanskem jeziku. So pa tudi še druge župnije, kjer se tako godi.

Nove arelacije vsepovsod

Radi slovenske pesmi

V ponedeljek, dne 2. t. m. zvečer so pripeljali v Postojno s policijskim avtobusom več fantov iz Košane. V torek dopoldne je na isti način sledilo prvem večje število mladih Košanecv tako, da je vseh skupaj okoli 20. Vsi so pridržani v postojnskem preiskovalnem zaporu. Fante so aretirali, ker so prepevali slovenske pesmi. O dogodku sicer nimamo še podrobnih poročil, ugotovljeno pa je, da so se arelacije izvršile na podlagi lažne ovadbe.

Dogodek ni razburil samo Košane, temveč vso okolico, ki sočustvuje z nedolžnimi fani. Slučaj ni prvi v vasi, saj so bili košanski fante že neštetokrat po zapori v Trstu in Postojni in so se vedno vrnili domov oproščeni vsake kazni.

Radi s'ovenskega tiska

Iz Knežaka na Pivki poročajo, da so pred dnevi pripeljali v tamkajšnje karabinersko vojašnico izpod Snežnika tri delavce, zaposlene pri gradnji vojaških cest. Pri njih so baje dobili nek slovenski časopis, vsled česar so jih tudi aretirali. Da bi izsilili iz njih razne izjave, so jih neusmiljeno pretepali. Odpeljali so jih drugi dan v reške zapore, kjer bodo čakali obsodbe.

Še vedno vojne žrtve

Danila Sone, 5-letna deklica iz Tomaja, se je igrala s tovarišicami z neko okroglo stvarjo. Ta okrogla igračka pa se je kar nenkrat razpočila in malo Danilko je takorekč raztrgala. Bil je menda naboj, ki so ga pustili še avstrijski vojaki. Vsi sočustvujejo z materjo, kateri je pred nekaj leti umrl tudi mož.

Naš otrok in šola

S Krasa in Vipavske doline poročajo, da imajo po nekaterih krajih šolski otroci dnevno samo 2 uri pouka. Koliko se na ta način nauči v šoli naš otrok, ki ne razume učitelja, si lahko predstavljamo.

Lakota pri električni luči

Iz dr. I. Čoka, advokata v Beogradu, skuša briti norce tržaški »Piccolo« od 11. oktobra. Dvomimo, da bi se bil t. p. amflet »Piccolo« posrečil. List trdi, da so primorski izseljenci v Jugoslaviji razočarani. Semkaj pridejo polni upov, da si bodo lahko ustvarili boljše eksistenco. Nekaj časa tavajo iz kraja v kraj, v nekaterih krajih jih sprejemajo apatično, drugod celo odbijajo. Navadno se razočarani odpravijo na pot nazaj in zopet prekorajajo mejo, čeprav vedo, da s tem tvegajo življenje. Za te ljudi naj bi g. dr. Čok skrbel, mesto da se bavi z velikimi evropskimi problemi in govori o jugoslovanskem imperiju na Balkanu. Na zadnjem zborovanju Primorcev v Ljubljani je trdil, da so Jugoslavlani razbili dva imperija, turškega in germanškega. Dr. Čok želi, da bi Italija odstopila ozemlje do Soče, a pozablja, da je za to zemljo Italija šla v vojno. Ni res, kar trdi dr. Čok, da je gospodarska kriza posebno zadela Italijo, pač pa je res, da ves svet občuduje italijanske obnovitvene načrte. In le pokuka g. dr. Čok čez mejo in na Krasu bo videl lepe ceste in električno luč ter srečno in zadovoljno ljudstvo.

»Piccolo« seveda ne pove, da je lakota vsaj tako huda pri električni luči — če ima Kraševac sploh denar zanj — kakor ob petrolejki, ako še ne huja!

Skrivnostni napad na kmeta

V puljsko bolnišnico so pripeljali v petek 28-letnega kmeta Emila Milčiča iz Lindara pri Pazinu. Zdravniki so ugotovili, da ima prestreljeno desno roko. Ranjen je tudi v prsa. Njegovo stanje je zelo nevarno. Kmet je pripovedoval, da je peljal voz z volmi proti domu, ko je nekdo iz zasede ustrelil nanj. Vzrok skrivnostnega napada ni znan.

Novo primorsko društvo

Emigrantom v krškem in brežiškem okraju sporočamo, da se je osnoval pripravljajni odbor za ustanovitev emigrantskega društva v Krškem za okraj Krško in Brežice. Pravila so sestavljena in poslano v odobritev kralj. banski upravi v Ljubljano.

Vabimo vse emigrante iz teh krajev, da pristopijo v našo organizacijo. Za pojasnila se obračajte na g. Sonca Alojzija, potnika Vzajemne zavarovalnice v Krškem. — Pripravljajni odbor.

Občni zbor »Nanosa«

Društvo primorske mladine »Nanosa« v Mariboru je imelo te dni svoj 11. redni občni zbor pod vodstvom podpredsednika Danila Viherja. Delovanje društva v preteklem letu je bilo živahno tako na kulturnem, kakor na socialnem področju. V novem poslovnem letu postavlja društvo svoje poslanstvo na širšo podlago ter bo skušalo organizirati v emigrantske vrste tudi podeželski primorski živelj. Pri volitvah je bil soglasno izvoljen naslednji novi odbor: Kralj Marino, predsednik, Ambrožič Stanko, podpredsednik, Kette Ferdo, II. podpredsednik; Rojce Ljubo, tajnik; Prunk Makso, namestnik; Lašič Bogumil, blagajnik; Leban Angel, gospodar; Kompare Zvonka, knjižničarka. V odboru so še: Kralj, Hrovatin, Macaroli, Sonc Jurca in Bizjak. Nadzorstveni odbor: Koruza, Stergar, Pivka, razsodišče: Dr. Fornazarič, prof. Bevk in restavratorec Lesjak.

Za obletnico usmrtnice Vladimirja Gortana, istrskega narodnega borca, bo predaval dr. Lovro Črnelj na setanku »Tabor« 19. t. m. ob 20 v predavalnici na ljubljanski realki.

V interdiecezanem konviktu v Kopru, kjer je tudi večje število dijakov hrvaške narodnosti, poučuje hrvaški jezik neki Dalmatinec Damsani tako nezadostno, da se zgražajo sami dijaki. Lahko bi imeli sposobnega učitelja za ta predmet, pa to noče ravnateljstvo zavoda, v katerem ima še vedno glavno besedo g. I. Sirotti, zdaj upravitelj goriške nadškofije. Tako se pripravlja Istra in Goriška sedaj na tihem na tisti čas, ko bosta na Musolinijev ukaz izgnana iz cerkve slovenski in hrvaški jezik, kakor se je zgodilo poslednji čas v Beneški Sloveniji.

Iz konfinacije se vrne

Prispela je vest, da je Herman Kjuder, brat tomajškega župnika, pomiloščen in da se vrača domov po 17 mesecih konfinacije. Kakor je »Ponedeljski Slovenec« že poročal, je bil Kjuder na dan neke fašistične slavnosti v gostilni, kjer je imel občinski sluga zvito italijansko zastavo. Kjuder je bil nekoliko vinjen, in je menda med prerekanjem pljunil na ono zastavo. Drugi dan je sledila aretacija.

Neprestano utrjevanje

V bližini železniške proge med št. Petrom in košansko postajo gradijo Italijani že več let ogromna vojaška skladišča in veliko vojašnice. Skladišča so skoraj dogotovljena in vanje so pričeli dovažati različni vojaški material kakor orožje, obleke in drugo. Skladišča so ograjena z nad 3 metre visokim betonskim zidom, na katerem je pritrjena bodična žica. Ograjni zid ima več opazovalnic, v katerih stoji neko in dan vojaki na straži. Mimo skladišča ne sme noben nepoklicanec v razdalji 50 m. Skupina vojašnice še ni dograjena, je pa povsem ločena. Dela se nadaljujejo z mrzlično naglico in bodo baje pričeli še letos z gradnjo velike bolnišnice.

Drobne vesti

Na 14 let obsojen. Tržaški porotniki so obsodili na 14 let ječe in na 10.000 lir stroškov 45-letnega Stefana Juga iz Solkana pri Gorici. Obdolžen je bil, da je 14. februarja s sekuro udaril Ivana Verdikona, ki je radi te rane pozneje umrl. Državni tožilec je predlagal 23 let ječe, predsednik je na podlagi pravorekne porotnikov znižal kaznen na 14 let.

Poplave in nevihte tudi v Julijski Krajini.

V četrtek in petek je lilo tudi po vsej Julijski Krajini, posebno na Goriškem. V Gorici je vihar napravil mnogo škode na nasadih. Soča je naglo narasla in podrta del jezra pri Podgori. V Trstu je začela pihati burja in temperatura je padla na 10 stopinj nad ničlo, kar je za ta čas nekaj izrednega. V Vidmu je vdrila voda v nekatere hiše. Na gorah na Vidmu je zapadel sneg. Narasli so tudi vsi potoki Soče, predvsem Vipava.

V Trstu pokade pol milijona cigaret na dan.

Meseca septembra so pokadili v Trstu povprečno 887 kg tobaka, za katerega so Tržačani plačali 110.000 lir. Če računamo, da šteje Trst 245.000 ljudi, izda vsak Tržačan 23 stotink, t. j. nekaj manj kakor 1 Din za tobak dnevno. Cigaret pokadijo na dan okoli 500.000. Leta 1930 je Trst porabil 467.106 kg tobaka, ki je stal 54.595.638 lir.

BREZPOSELNOST V ITALIJI NARASČA.

Brezposelnost v Italiji narašča z dneva v dan. V teku meseca avgusta t. l. je število brezposelnih, glasom fašističnih uradnih statistik naraščalo za 64.365 oseb. Tako je bilo 1. sept. t. l. 695.036 moških in 198.524 žensk brez dela. Če je že sredi pol leta, t. j. v najlepšem in za delo najprimernejšem času število brezposelnih naraslo, kaj bo šele v jesenskih mesecih. Poleg brezposelnih, ki so včeti v uradnih fašističnih statistikah, je pa še vse polno takih, ki niso nikjer vpisani in tudi ne upoštevani. Zlasti v Jul. Krajini je malokdo vpisan v fašistične sindikate, brezposelnih je vedno več.

Danes meni — utri tebi

Zdi se, da je Italijane, priseljene v Julijsko Krajino, nesreča, ki jo je povzročila povodenj v Jugoslaviji, neizrečno razveselila. Saj so tiste dni samo o tem govorili, češ, Jugoslavija bo kmalu vsa pod vodo, ali, prav jim je, saj drugače tako niso vredni... Ob takih prilikah se pokaže prava velikodušnost in višina civilizacije, o kateri nam v namer onstran meje pridajajo.

Nadzirajmo delomrzneže

Z Gorenjskega nam pišejo: Največ zločincev se rekrutira v mestih. Priložnost družjenja sorodnih elementov je tam mnogo lažja. Tudi dela in zasluzka je tam več. Zato so pa tudi delomrzneži bolj izbirčni. Za vsako malenkost menjajo poselnost in potem začne tipično »brezposelnost« potovanje od Jesenice do Maribora tja in nazaj. Z nadlegovanjem mirnih ljudi po deželi se vzdržujejo in opazujejo med tem, kje bi se dalo kaj zločinško zaslužiti. Mnogi vlnomi po deželi so posledica teh stadij. Kdor resnično dela išče, se hitro pozna. Prosi, ljudje mu radi kaj darujejo ter gre hitro naprej. Lenuhi pa se nastavljajo po cestah — ter se jim ne mudi nikamor. To je malo v prilog tujskemu prometu. Letos opaziš največ mladih fantov, kako pohajkujejo. Za svoje nečiste namene iščejo pajače na kmetih. Podeželsko ljudstvo si pa ne more pomagati, ker nima stražnih organov. Pač pa so mesta preskrbljena v tem oziru. Tam je dvostrana policija, orožništvo itd. V mestih naj bi zato svoje nepridiprave držali vedno v evidenci. Taki ne bi smeli iz mesta, dokler ne dokažejo, da so si drugod našli delo. Koliko je bilo takih »brezposelnih« samo v Kranju! Jeli te kdaj kdo nadziral? Prosti so bili kakor ptica v gozdu, zato so se lahko usnosabljali v tatvinah — in učili še druge na kmetih.

Zbudila se je o polnoči in zaklicala: »Janko, Janko, v naši spalnici je miš.«

»No, in,« je zamrmral on.

»Toda, Janko, ali je ne slišiš, kako škriplje?«

»Škriplje,« je zagodrnjal. »Potem moram vstati in jo namazati.«

Ljubljanska nedelja

Ljubljana, 15. oktobra.

Čeprav je solnce že na vse zgodaj pozdravilo zaspane Ljubljančane in celo na Barju ni bilo megle, kar je za oktober zelo čudno, vendar so se Ljubljančani današnje nedelje nekoliko bolj držali mesta, kakor se ga ne drže po navadi ob nedeljah, zlasti ob solnčnih. Sicer so tudi to nedeljo šli mnogi izprehajati malo v okolico, vendar pa ne v taki množini. Vsako lepo in suho nedeljo je romalo na Šmarno goro dosedaj še vedno vse polno Ljubljančanov, današnje dopoldne pa je bilo gori kvečjem kakšnih 50 ljudi. Več jih je bilo seveda popoldne. Isto, kar velja za Šmarno goro, velja tudi za druge priljubljene izletne točke okrog Ljubljane. Zdi se, da je vzrok tega skromnega zanimanja mestnega prebivalstva za okolico tudi nekoliko prohibicija, ki je vladala danes okrog mesta. Obratno pa se tudi računi ljubljanskih gostilničarjev, da bodo današnje nedelje okoličani privedli izjemno enkrat posamezne izlete v Ljubljano, tudi niso bogve v kakšni meri obnesli. Le sem pa tja je kakšna žejna natura prišla iz predmestja v mesto, le redko kateri pa iz okolice.

Mestne ulice so bile dopoldne kar živahne. Seveda, smučarske sezone še ni, čeprav je na planinah že sneg, poletna turistovska sezona pa je tudi že minila. Z vlaki se je odpeljevalo davi le malo izletnikov. Celo običajnih množestvenih izletov, na katere vabijo zasebne tvrdke in rodoljubna društva običajno Ljubljančane, danes tudi ni bilo. Promenada je bila današnje dopoldne zelo živahna, mestne dame in damice so prinesle celo pokazati nove zimske modele plašev in klubov.

Nov udarec pa je davi zadel kmete Ljubljanskega polja. Na vsem Posavju in visoko gori je namreč ležala na poljih in celo na strelah prst debela slana. Sicer so po večini vsi pridelki že pospravljeni, vendar pa so gorenjski kmetje na strniščih posejali letos zelo mnogo koruze, za krmo živini, ki so jo hoteli sedaj požeti ter tako nadomestiti bolj slabo košnjo sena. Ta koruza seveda niti ne cvete še manj dozori, pač pa nudi sveže zeleno listje v pozni jeseni pravega živila za krave. Zati pa je taka sveža koruza ta čas proti slani zelo občutljiva in davi je slana poparila vso svežo koruzo. Mnogo je škodovala slana tudi raznemu poznemu jesenskemu cvetju, zlasti krizantemam. Ljubljanski vrtnarji, ki jim je lani in predlanskim nagajala s krizantemami ravno ob vseh svetih konkurenca predmestnih zasebnih vrtov in okoličinov, pa pravijo, da je slana kar koristna. Sami namreč so že več dni svoje nasade krizantem in drugega cvetja dobro zavarovali pred jesensko slano in sedaj upajo na dobre kupčije. Za slano pa ni trpelo Barje.

Vode se odtekajo. Ljubljana je že močno padla, enako tudi Sava. Seveda se po strugah še vedno vane ogromne množice kalne vodne mase, vendar je nevarnost že minila. Z barjanskih polj je izginila povsod voda, enako tudi s polja okrog Zaloga. Pripomniti je treba, da je zlasti Sava pod Ljubljano napravila pred dvema dnevmoma kmetom neprijetno presenečenje, in sicer v eni sami noči, ko je pridrela z Gorenjskega in se tudi naglo odtekla. Saj kmetje jutraj sploh niso spoznali več svojih njiv in polj.

Kriminalna kronika današnje nedelje ne beleži v Ljubljani nič posebnega. Ponoči so bile običajne arelacije nekaterih vinjenih ljudi stalnih gostov policijskih zaporov, prijavljene so malenkostne tatvine perila. Pač pa je bila v soboto zvečer ukradena že prva suknja nekemu gospodu. Zdi se, da

se je že pričela običajna vsakoletna sezona za tatvine sukenj in drugih zimskih oblačil.

Huda motociklistična nesreča

Ljubljanski reševalci so bili danes opoldne poklicani na Vrhniko, kjer se je smrtonosno pone srečel neki motociklist. Reševalci, ki so pohiteli na Vrhniko s svojim reševalnim avtomobilom, so našli ponesrečenega motociklista nezavestnega blizu mosta pri »Mantovir«. Ponesrečenec je bil strojujak Anton Korošec, doma z Brega pri Borovnici. Drugi podatki še manjkajo. Korošec se je peljal z Verda z motornim kolesom proti Vrhniki, na sedežu zadaj pa je imel še nekega svojega tovariša. Blizu omenjenega mosta se je zaletel z motornim kolesom v kup gramoza. Motorno kolo se je zasidilo v gramozi, Korošec pa je odletel kakih 6 metrov proč ter obležal z razbito glavo. Z motornega kolesa je padel tudi njegov spremljevalec, ki pa se mu ni pripetilo nič hudega. Pribitli so ljudje in poklicali vrhnjskega zdravnika dr. Klepa. Ta je takoj spoznal, da ponesrečenec ne more sam pomagati ter je telefoniral v Ljubljano po reševalni avto. V ljubljanski bolnišnici se zdravniki zdaj trudijo, da bi Korošca rešili, vendar ima njihov trud zelo malo upanja na uspeh. Do 6 zvečer je bil Korošec še vedno v nezvesti.

S Šmarske ceste je prišel v bolnišnico 29-letni France Markič, ki ga je njegova žena, kakor je sam izpovedal v bolnišnici, zabodla z nožem. Njegova rana ni nevarna.

Na cesti pri Medvodah so neki ljudje napadli »a zabodli z nožem 22-letnega posestnika Franca Trampuša z Golega brda. Tudi njegove poškodbe so neznatne.

V Hotiču je ponoči padel s postelje in si zlomil levo roko 2-letni Emil Celešnik, sinček železniškega uradnika.

Mnogo govoric povzroča po Ljubljani dejstvo, da je zagrebška policija prišla na sled nekim razpečevalcem ponarejenih bankovcev. Vsi ti razpečevalci bivajo stalno v Ljubljani. Pri nekem Baziliscu, v Ljubljani dobro znani osebi, je zagrebška policija našla 72 ponarejenih tisočakov. V zvezi z Baziliscem je bil aretiran tudi neki Albreht Besednjak. Agenti zagrebške policije so prišli pred dvema dnevmoma v Ljubljano in napravili tu nekaj hišnih preiskav. Aretiran je tudi lastnik ljubljanske agenture G. Bankovec, so bili ponarejeni že pred leti ter so jih razpečevalci dobili vtihoapljeni iz Italije. Zadeva nima političnega značaja.

Koncert stražnikov iz Prage Današnji sinfonični koncert

Snoči je bil v unionski dvorani krasno uspeh koncert stražnikov iz Prage. Dvorana je bila nabito polna, v prvi vrsti pa so sedeli reprezentanti ljubljanskih upravnih oblasti in domoljubnih društev. Pred koncertom je imel patriotičen govor inspektor Tomek, ki je vzkliknil kralju Aleksandru in predsedniku Masaryku, čemur se je občinstvo navdušeno odzvalo. Pod vodstvom povodov je so vrli praški stražniki izvršno odpli svoj program. Največje navdušenje je bilo, ko so zapeli pesem »Slovenec sem, ki so jo morali ponoviti. Po koncertu je bil družben večer, ki so se ga v velikem številu udeležili tudi člani ljubljanske policije, češke kolonije v Ljubljani in drugo občinstvo.

Mariborske nedeljske vesti

Maribor, 15. oktobra.

Sahisti na plan! V kavarni Jadran se je vršil danes dopoldne sestanek mariborskih sahistov, da se pomenijo o velikem sahovskem turnirju, ki se bo odigral v prihodnjih dneh v Mariboru. Sestanka se je udeležilo 22 sahistov. Turnir se bo pričel v nedeljo 22. oktobra dopoldne v kavarni Jadran. Igrali bodo v dveh skupinah, v prvi najmočnejši, v naslednji pa druga mariborska sahovska garnitura. V prvi skupini bodo med drugimi nastopili igralci: ravnatelj Poljanec iz Ljutomerja, sodni svetnik Kramer, Končič, Bien itd. Prijave novih igralcev se še sprejemajo. Borba bo to pot silno ostra, ker se bodo srečali med seboj najmočnejši igralci severnega dela Dravske banovine.

Danes narobe: okolica v mesto. Lepe jesenske nedelje običajno čisto izprazni Maribor. Zlasti v popoldnevih se izprazni ulice, zato pa oživijo okoliške vasi ter se napolnijo vinotoči in gostilne z Mariborci. Danes pa je bilo narobe: meščani so ostali lepo doma, okolica pa je pričela popoldne vreti proti mestu. Že dolgo niso delali mariborski oštirji v nedeljskih popoldnevih take kupčije kakor danes, in gotovo si želijo še čestokrat takih prilik.

Drago prenočišče. Ves obupan se je zatekel danes jutraj na policijsko stražnico fant z dežle ter pripovedoval o dragem prenočišču in smoli, ki ga je doletela v mestu. Bil je zvečer v gostilni, ko je prišel k njemu dekle ter se mu ponudilo, da mu oskrbi poceni sobo. Fant je bil malo okajen, pa je pristal. In jutraj je s strahom opazil, da je plačal prenočišče z svojo gotovino, ki jo je imel v denarnici. Bil je to lep kup metuljčkov, ki je izginil s prijazno posredovalko. Policija je prijazno dekle izsledila.

Izpremeha pri požarni brambi. Radi daljši odsotnosti zaslužnega kapetana mariborske požarne brambe, Ivana Vollerja, je nastala v vodstvu izpremeha. Danes dopoldne so se stali požarniki ter izvolili g. Benedičiča za svojega novega kapetana, ki bo vodil poše za časa odsotnosti g. Vollerja.

— Ljudje, ki trpe na hudem zaprtju in jih vrhu tega muči preobilica krvi v spodnjem delu telesa, valovanje krvi proti možganom, glavobol in utripanje srca ter trpe na obolenjih sluznice debelega črevesa, ranitvi istega, hemeroidih in tvorih, jemljejo jutraj in zvečer četrtinko naravne »Franz-Josef« grenčice. Vodilni zdravniki kirurških zavodov izjavljajo, da so z najboljšim uspehom uporabljali »Franz-Josef« vodo pred in po operacijah.

Jerica: »Kakšne norosti počenja mlad človek, ko je zaljubljen!«

Marica: »Povej no! Ali je morda prosil za tvojo roko?«

✱

Natakarica: »Ali želite vode, gospod?«

Gost, pred katerim je stal krožnik juhe: »Hvala lepa. En krožnik mi je že dovolj.«

Vnovič na južni tečaj!

Admiral Richard E. Byrd, drzni ameriški raziskovalec južnega tečaja, se je te dni znova odpravil z Bostona na drugo polarno ekspedicijo. Na sliko vidimo na krovu »Jakoba Rupperta« s kompasom z vrtačko, ki je prirejen specijalno za arktične pokrajine. Nanj namreč ne morejo prav nič vplivati niti močna ladjina gugalja kakor tudi ne bližina magnetskega pola.

Jože Podslivniški:

Pojdimo na delo!

K TRINAJSTI OBLETNICI KOROŠKEGA PLEBISCITA.

Mislím, da ga ni Slovenca, ki bi kdaj pozabil na letošnji 16. januar, ko je Ljubljana, srce slovenskega naroda prižela nase svoje ljubljene, drage brate iz Korotana, ki so nam prinesli najlepše, kar imajo: svojo slovensko pesem, s katero so izrazili svojo radost in svojo bol, svoj dušo, lepoto slovenske Koroške, močnost svojih gora in otočnost naših jezer. Na tisoče rok se je tedaj dvigalo v pozdrav, še več jih je utripalo v viharju navdušenja in marsikomu so lile solze, ko je videl na naši zemlji 75 zastopnikov koroške veje slovenskega naroda. In kako se je zgodilo našim bratom? Prav tako kot nam. Tudi njim so utripala srca, ko so se znašli sredi bratskega navdušenja in ko so spoznali, da niti umetna meja, niti gorski grebeni Karavank ne morejo razsekati našega narodnega telesa na dvoje in pretrgati velike, globoke ljubezni, ki živi v vseh srcih na oni in na tej strani Karavank.

Kdor je pazno poslušal vse številne tople pozdrave in govore, ki so jih govorili naša srca bratom iz Korotana na čast, je zasledil v njih eno samo veliko misel: **Dokler bo slovenski Korotan slovensko pel, toliko časa bo tudi slovenski ostal.** — »In slovenski ostani!« Ta želja in prošnja se je moral poudariti v duši vsakemu zavednemu Slovencu, ko je poslušal pristno narodno pesem naših Korošcev v Unionu.

S svojim prihodom, z govorom in pesmijo, so nam jasno izpričali in potrdili, da so res naši rodni brate in močna veja slovenskega naroda. Sijajno so izpodbili s tem dokaze, da govorijo koroški Slovenci popolnoma drug jezik, kakor ostali Slovenci in da oni niso Slovenci, ampak poseben narod, ki so jih Nemci krtili »die Windischen«. S takimi navidnimi in neresničnimi dokazi, sta lani stopila pred evropsko javnost dva zagrižena sovražnika Slovencev: dr. Wutte in dr. Barta. Dr. Wutte je napisal knjigo: »Deutsch-windisch-slowenisch«, kjer kar mrgoli gorastnih protiselovij in laži. Dr. Barta pa je imel lani obširno predavanje v dunajskem radiju, ki ga je naslovil: »Bei den Windischen in Kärnten.« Kdor je poslušal to predavanje — pa naj bo Nemec ali Slovenec ali Italijan — je moral resnici na ljubo pritrditi, da nam je storil preveliko zlo, omenjenim predavanjem hudo krivico. Le žal, da nismo na njegove laži veliko bolj reagirali in se poslužili bolj radikalnih sredstev. No, pa kaj hočemo, ker smo Slovenci dober narod in marsikaj radi potrpiamo. Včasih smo podobni človeku, ki ga je zlobnež udaril po enem licu, pa mu je nastavil še drugo. In to je naš veliki greh, ki se je že večkrat maskeval nad našim narodom in se bo, če se ne bomo že enkrat streznili.

Vai dobro vemo, da skušajo določeni ultranacionalni krogi v Avstriji zatreti in zabrisati po našem Koroškem vsako sled, ki bi spominjala na Slovence in na slovensko zemljo. Začeli so takoj po usodnem plebiscitu pred trinajstimi leti postopati zelo radikalno: za vse slovenske vasi in mesta so spletenili nemška imena. Naši mladini skušajo vcepiti že v ljudski šoli nemški duh in nemški vzpored. Danes na Koroškem ni ljudske šole, ki bi bila popolnoma slovenska, obstojajo sicer utrakvistične šole, ki so pa zgolj instrument germanizacije. Te šole so uvedli Nemci sami, to pa le zaradi tega, da bi dobili njihovi bratje v naši državi več prostosti in ugodnosti v šolskem področju.

Dalje časa sem dobival dva, še dokaj resna nemška dnevnika. Vsak večer, ko sem jih dobil v roke, sem najprej prebral poročila o Nemcih v Jugoslaviji. Vedno in vedno so nekateri dopisniki kričali, da nimajo »Auslanddeutschen« v Jugoslaviji nikakih pravic, da jih zatiramo in preziramo. Kdor saj nekoliko pozna razmere Nemcev v Jugoslaviji, mi bo rad pritrdil, da jim naša domovina nudi vse ugodnosti. V naši državi velja šolski zakon za Nemce: Kjer je nemških otrok saj trideset, smejo Nemci ustanoviti nemško ljudsko šolo,

kjer se vrši pouk do 3. razreda izključno le v nemškem jeziku. Zdaj pa pogledimo, koliko je na slovenskem Koroškem slovenskih šol s takimi ugodnostmi. Vseh Korošcev je okoli 90.000. Danes imamo na Koroškem circa 70 tako zvanih utrakvističnih šol. Te šole obiskuje circa 13.000 slovenskih otrok in 1516 nemških. Ti nemški otroci pa so večinoma slovenskega pokolenja in stanujejo po mestih in trgih. Na teh 70 utrakvističnih šolah sta poučevala v šolskem letu 1931/32 od vsega učiteljskega komaj dva učitelja slovenske narodnosti, vse drugo učiteljsko je nemško ter odločno nasprotno slovenski vzgoji in slovenski kulturi. Poleg tega pa se vsako leto potom agitacije nemškega učiteljskega pretvarjajo utrakvistične šole v čisto nemške. (Več o tem glej: Dr. V. Rožič: Položaj nemške manjšine v Jugoslaviji in položaj Slovencev v Avstriji.)

Ne bilo bi pravično, da bi mi zaradi tega Nemce v Jugoslaviji sovražili in preganjali, ampak zahtevamo pa lahko in to moramo zahtevati, da se našim ljudem »a slovenskem Koroškem prav ista pravica in ugodnost, kot jo imajo Nemci v naši državi.

Na kongresih v Nürnbergu in Esenu, sem imel priliko prisostvovati veličastnim zborovanjem, ki je bilo posvečeno »Auslanddeutschen«. Kdor je že kdaj videl tako prireditev, je ne bo mogel nikoli pozabiti. Kako ti ljudje »kribojo za svojo kri v tujini, mi ni močeno popisati. Oni zahtevajo, da se ustanovijo povsod tam kjer so naseljeni njihovi rojaki, nemške šole in da se poučuje v materinem jeziku. Nemci skrbijo, da imajo njihovi izseljenci zaščitno število knjig in časopisov, da imajo svojega duhovnika in da so vedno združeni z domovino, odkoder dobivajo vsa potrebna navodila in tudi pomoč v vseh ozirih. Vse to je lepo in mi bi se morali učiti delati za svoje neodretne brate pri njih. Dvoje mi je zlasti v živem spominu: nemška odločnost in vztrajnost in pa njihova velika ljubezni, ki jo goje do svojih bratov in sester, ki žive izven nemške države. In tega bi bilo potreba tudi nam, ki smo šele zadnja leta postali pozornejši na naše ljudi, ki žive pod tujim krovom, ali pa pod tujim jarmom.

Naš narodni greh.

Ko sem se lani pogovarjal v Berlinu s bivšim voditeljem bavarske ljudske stranke Dr. Leichterom in univ. prof. dr. G. Schreiberjem o naši Koroški, sta mi oba dejala, da smo zamudili ugodno priliko, ki se nam je nudila pred plebiscitom pred trinajstimi leti. In res moral sem jima potrditi, da smo bili Slovenci glede koroškega vprašanja leta 1919 in 1920 preveliki optimisti.

Velik naroden greh smo zagrešili pred trinajstimi leti. Po dolgih letih čakanja, čela trpljenja in nad se je Slovencev nudila prilika, da zberejo brate onkraj Karavank, da zaok-vožjo svojo kulturno enoto po zamislih koroških velikanih Matije Majarja Zilekega in Einspielerja. Toda mi smo tedaj spali, tujec se je pa veselil in začel valjati za nekaj časa usodo naših dobrih Korošcev.

Trinajsta obletnica koroškega plebiscita naj užje v naših srcih močnega plamena ljubezni do dela, in sicer resnega in vztrajnega dela za koroško vprašanje. Koroško vprašanje ho za vedno rešeno takrat, kadar bomo mi hoteli. Mi samo lahko preveliko mirovne pogoje in porušimo diplomatske predsojke, samo če bomo hoteli in vztrajali. Mi moramo že enkrat naskočiti Karavank in ne stati pred njimi s prekrizanimi rokami. Saj bi bil zločin, če bi dovolili, da se nam odrga ta bistven del našega narodnega telesa, brez katerega mi nikdar ne bomo celota. Zadnji čas je že, da se zarijemo v koroško vprašanje kot črvi in da ne odnehamo toliko časa dokler ne dobimo nazaj našega Korotana in dokler ne izvojimo pravice in svobode v vseh področjih za naše ljudi onstran Karavank, kjer se še vedno goji naša beseda in pesem.

Letos v juliju sem se mudil na Ljubelju. Pogled na našo ali pa na koroško ljubele človeka

Šestinseddesletni predsednik Ignacij Mosecki in gospodična Marija Dobrzańska, sta se te dni v Pragi poročila.

prevzame nad lepoto naših gora. Ko sem zrl po lepi koroški zemlji in premišljeval o zatiranju našega življa, o naši besedi in pesmi in pa o junaki in neuklonljivi borbi naših bratov in sester, so mi prišle na misel besede, ki jih je zapisal veliki glasnik slovenskega naroda Ivan Cankar in ki veljajo tudi za Slovence v Korotanu: »Močan si, o

slovenski narod! Tisoč in pet sto let krvavih, izkavav nisi! Narod mehužnik bi dušo izdihnil, še sveče bi mu ne žgali, še bili bi mu ne peli; ti pa, tisočkrat ranjen, v trpljenju utrjen, ti komaj zmaješ z rami pod težko sovražno pestjo in praviš: »Nikarte! Ta burka traja že tisoč let!«

Zakaj smo zgubili plebiscit

Spominski večer na trinajstletnico koroškega plebiscita je priredil v soboto zvečer Mariborski Koroški klub. Pri tej priliki je članstvo napolnilo dvorano v III. nadstr. hotela »Orel« ter pazno sledilo izvajanjem posameznih govornikov.

Otvoril je večer zaslužni predsednik gosp. Hochmüller, ki je v vnešenih besedah opominjal navzoče na nerešeno koroško vprašanje. Življenje v naših družinah na Koroškem, vžigajoča koroška pesem in mili materni jezik na Koroškem, vse to nas vedno znova roti, naj ne pozabimo zibelke slovenstva. Ne sme v nas zamreti ta zavest vse dolejš, dokler nas ne bo zopet združene pozdravil starodavni gosposvetški zvon.

Pregled predplebiscitne dobe je podal nato okrož. sod. g. dr. Cemer. Kot domačinu, ki je preživel to zgodovinsko dobo, ni bilo težko nazorno orisati vse okoliščnosti, ki so odločilno vplivale na razvoj »azmer Bog ve, kako bi se razvijala naša zgodovina naših koroških krajev, da ni v času — ko je v Borovljah s 30 možmi usidrani jugosl. polkovnik Lavrič zagrozil, da bo v kratkem razobrazil slovensko zastavo v svojem bodočem celovškem taborišču — nastopil prošnji dr. Wutte, vodja političnega in gosnodarskega življenja na Koroškem. S pomočjo Volkswehra, katerega je sam imenoval »sodržo, ki ji ni ničesar zaupati«, se mu je posrečilo zadržati maloštevilno naše vojaštvo, da ni zasedlo Celovca, obenem pa načeti medsebojna pogajanja, ki so se končala v Gradcu tako, da naj prepotuje ameriška komisija (polkovnik Milen in poročnik King) ob pritegnitvi enega slovenskega in enega nemškega zastopnika vse sporno ozemlje in da se ta komisija na licu mesta prepriča o razmerah in željah prebivalstva, in da nato predloži ta komisija svoje poročilo mednarodni komisiji v Parizu, kjer naj pade končna odločitev. Znan je porazen rezultat tega poročila, ki je temeljilo na napačnih vtisih, ki so jih v posameznih krajih prikazale komisiji organizirane nemške bande. Wilson, ki nam je bil do tedaj še dokaj naklonjen, odslej ni hotel več ničesar slišati o tem, da bi Koroška v celoti ali deloma pripadla k Jugoslaviji. In tedaj se je zopet zavlačeval v zmagoslavju dr. Wutte in dejal: Ako bi

ne bilo teh obrambnih bojev, ako bi jugoslov. vojski zasedli Koroško takoj prve dni po vpadu in ako bi jo zasedli, kakor daleč bi jo hoteli, bi bilo koroško vprašanje že tedaj definitivno rešeno.

Nepravdočasna zasedba Koroške je bil torej prvi vzrok, da je morala priti do plebiscita. Drugi vzrok pa je bila omenjena ameriška komisija, ki je prišla v sporno ozemlje.

Razpravljati o načinu in izvedbi plebiscita bi bilo odveč. Pri tedanjem našem zastopstvu v mednarodni komisiji pač ni moglo biti drugače, kakor je pokazal plebiscit. Naš delegat, g. župnik Trunk, je moral v Parizu sam priznati, da so ameriški člani komisije o naših krajevnih razmerah boljše informirani, kakor naši delegati iz dotičnih krajev. Drug drugemu so sledili za naše interese uničujoči uspehi avstrijske delegacije. Tik pred katastrofo je zaklical naš dr. Breje Wilson: Ave Wilson. Caranthani morituri te salutant!

Plebiscit je za nami. Ne smemo pa pozabiti: Plebiscit je odločil pripadnost Koroške k Avstriji, ne pa — k Nemčiji! Ko se bo v najbližji bodočnosti reševalo to vprašanje, nas čas ne sme zadržati nepravilne.

Tajnik kluba, gosp. Brandtner, je omenjal nato nekatere značilne dogodke predplebiscitne dobe. Kako slabo smo bili tedaj zastopani, kaže n. pr. dejstvo, da so Nemci že tedaj, ko naši delegati še sploh niso vedeli, na kak način bo plebiscit izveden, natiskovali v svojem agitacijskem materialu že oblike glasovnic! Nešteto je dokazov, ki jasno pričajo, da Koroški plebiscitnega poloma niso sami zakrivali. Zato pa je naša dolžnost, da jih nikdar ne pozabimo!

380 milijonov deklet zamen čaka ženina

Zveza narodov je pred kratkim ugotovila na podlagi statističnih podatkov skupno število za zakon sposobnih, a neporočenih žensk. Naštela jih je 380 milijonov. Te številke glasno pričajo o nenaravnem razmerju neomorenih žensk. Razmeroma šteje največ neporočenk Francija; ima jih namreč 8 milijonov. Približno enako stoji — vsaj z ozirom na skupno število prebivalstva — Nemčija z 12 milijoni devic. Tema dvema slede Anglija s 6 milijoni, Združene ameriške države s 14 milijoni, dalje Skandinavske države, Avstrija, Belgija in Nizozemska, med tem ko je Italija radi izstopa žensk iz moških poklicev v razmeroma dobrem stanju, kar se tiče neporočenih žensk. Točnejši podatki pa manjkajo o razmerah v Rusiji, ker ni zastopana v Zvezi narodov. — Še slabše razmerje glede neporočenih žensk pa je v angleških kolonijah. Med tem, ko pride v Anglijo na 10.000 odraslih ženskih oseb 3700 neporočenih, pride v nekdanji ženskah tako revni Avstraliji le 4500!

Konec zobnih ščetk

Ta čistilni aparat, ki naj bi prevzel vlogo zobnih ščetk, je trenutno na londonski higijensko-zobni razstavi. S to pripravo nabirga med zobe ogljikovo kislino, ki pomori vse bacile, nato pa si usta poplakneš z mlečno vodo.

Najnovejši modeli dvokoles, otroških in igraških vozilov, prevoznih trikotnih motorjev in šivalnih strojev. Velika izbira. — Najnižje cene — Ceniko franco.

Trubna F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozilov Ljubljana Karlovska cesta št. 4. 191

G. Brown se solnči

I.

Gospod Brown je stopal premišljeno in dostojanstveno po devetdesetih in sedemdesetih ulici, ki je peljal v Goodyearov drevored.

Odkar je gospod Brown prevzel vodstvo svoje igrarne za čevlje sinovom in se samo še zanimal za končne računske zaključke, mu je bilo v največje življenjsko veselje, da je romal sleherni predpoldan v Goodyearov park, če je bilo le vreme ugodno.

Sredi božje narave, polne cvetlic in ptičjega cvrkutanja, je sedel tamkaj in se z brezskrbnim veseljem potopil v kak Wallaceov roman ter pri tem — kar je bilo glavno — lahko iztegnil svojo desno nogo na klop. Ta noga je namreč bila vsa revmatična in dobro mu je delo, če jo je solnce skoz in skoz pregrelo.

Gospod Brown je bil židane volje ko je zavel počasi v Goodyearov drevored. Nebo je bilo danes posebno jasno, nobena sapica ni pihljala in solnce je bogato in plantee sijalo. To bo še prav posebno prijeten predpoldan...

Sel je tiho prepevajoč nekaj korakov naprej proti solnčni uri, ki je bila blizu karmoe lepe in samotne vdolbine.

Njegove oči, ki so se še pravkar iskrale od radosti, so se nenadoma stemnile.

Na njegovi klopi, na edini klopi pri vdolbini, je že nekdo sedel. Gospod Brown se je vznevoljil

in zjezil. Pogledal je še enkrat... da, prav res, nekdo se je že tam košatil. Gospod Brown bi se bil lahko usedel na katerikoli izmed mnogih klopi v drevoredu, toda samo tista klop je bila čisto obrnjena proti solncu in se mu je tako prilegala, ker je čudovito udobno in nemoteno lahko iztegnil svojo nogo. Vrhu tega pa se je je že tako privadil!

Gospod Brown bi najrajši zagrabil možakarja za ovratnik in ga vrzel nekam. A brzdal je svojo jezo. Možakar na klopi je bil namreč videti kar sirov in zanemarjen. Obraz so mu pokrivala goste kocike, ovratnik je imel zaviljen navzgor in čepico globoko potisnjeno na oči. Pa tudi sicer ni bil tiste vrste človek, ki bi ga rad srečal na samotni poti.

Vsekakor pa je bilo to nesramno čisto nezasišano. Poleg tega je še možakar sedel prav na sredi klopi. Torej ni bilo misliti, da bi mogel iztegniti svojo nogo.

Gospoda Browna je jeza kar kuhala. Brez najmanjše besedice, in ne da bi privoščil sitnemu motilcu še kak pogled, se je končno spustil na skrajni konec klopi.

Vzel je v roke svoj Wallaceov roman in vlekel nerodno svoje naočnike iz žepa. Nato je pa še iskal svoj robc. Pri tem mu je padel iz žepa čisto nov bankovec za petdeset dolarjev. Dvakrat je bil preganjen in ležal tam na pesku pa se svetlil v svoji rjavo sinji barvi. Gospod Brown pa ni opazil izgube. Skrbno si je osnažil svoje naočnike in jih nataknil na nos. Potem je še pospravil svoj robc in možu na klopi očitno pokazal hrbet; nato pa se je zatopil v svojo knjigo.

V zijajočih očeh sosedja na sredi klopi se je nenadoma pojavil čuden blisk.

Sedel je sicer še brezbrizno in negibno, toda ena njegovih nog se je prav počasi in neopazljivo pomikala na stran, tako dolgo, dokler ni prilezla do bankovca. S konico čevlja ga je previdno in nemišno po isti poti pridrsal. Tedaj se je mož priklonil in si zavezal čevlje. Pri tem je tudi smuknil bankovec. Nato se je dvignil, vtaknil roke v žepa in živigajoč odkoracal po pešeni poti.

Gospod Brown si je globoko oddahnil. Z očmi je še spremljal neprijetnega tiča, dokler ni izginil za ovinkom. S široko kretnjo je gospod položil svojo revmatično nogo v vsej dolžini na prazno klop. Nato pa se je udobno naslonil in se zadovoljno potopil v Wallaceove dognjaje.

II.

Mož za ovinkom je naglo odhitel iz parka in tekel po križiščih v nekaj majhno ulico. Sele po dolgih minutah se je ustavil. Skrbno je razgrnil bankovec za petdeset dolarjev, ki ga je veselo ogledoval in obračal.

Nenadoma so se mu oči nekam zapile in široko odprle. Na drugi strani bankovca je bilo v lepih, rdečih črkah natpisano:

S tem petdesetimi dolarji ne boste prišli daleč. Z Brownovimi garantiranimi prvovrstnimi čevlji pa lahko pridete na konec sveta.

Petdesetdolarski bankovec je bil namreč navaden listič za reklamo. I. H.

Ganene tropine

in druga krmila nudi najceneje veletrgovna žita in moko A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

Odkritosrčnost. Gospod kolesarju, ki se je zalelel vanj: Kaj ne znate zvoniti? — Zvoniti znam, gospod, toda voziti ne znam.

Špeceritsko in kolonijalno blago, umetna gnojila, cementi itd. itd. dobavlja

Gospodarska zveza v Ljubljani

Pošljite naročnino!

KAR JE RES — JE RES!

Najlepše TISKOVINE, naj bodo že za pisarniško porabo ali pa LITOGRAFIRANE ozir. tiskane v BAKROTISKU za reklamne namene, prav tako tudi KLISEJE za naše oglase nam dobavi

JUGOSLOVANSKA TISKARNA V LJUBLJANI

Izvršitev je prvovrstna, material brezhiben, cene so umerjene, dobava točna Telefon 2992

